δὲ Πολιτεία εἰσάγουσα τὸ σύστημα τῆς παιδονομίας, ἂς περιφρουρήσῃ ὅσον δύναται κάλλιον τὰ νεανικὰ ἤθη· διότι τὰ ἤθη τῶν νέων εἶναι τὰ ἤθη τῆς ἐπαύριον τοῦ ἔθνους !

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Ο ΣΑΠΡΟΣ ΛΟΓΟΣ

«Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι.»
(Ἐφεσ. δ' 29.)

Ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων κακὴ ὅσον καὶ ὀλεθρία συνήθεια, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ γλῶσσά των τίθεται εἰς ἀένναον κίνησιν εἴτε πρὸς κατηγορίαν καὶ μομφὴν κατά τινος ἀπόντος, εἴτε ἁπλῶς, ἵνα παρέλθῃ ὁ καιρὸς καὶ συγχρόνως ἐπέλθωσι γέλωτες καὶ φαιδρότης. Οὕτω δὲ οἱ μεγαλείτεροι δίδοντες τὸ παράδειγμα εἰς τοὺς μικροτέρους, οἱ γονεῖς εἰς τὰ τέκνα, οἱ ἀδελφοὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς, συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ πληθύνωνται οἱ τὰ μικρὰ δῆθεν ἐκεῖνα ἁμαρτήματα διαπράττοντες, τὰ ὁποῖα ὅμως, ὅταν τις μετὰ προσοχῆς ἐξετάσῃ, θὰ ἴδῃ, ὅτι ἔχουσιν ἀποτέλεσμα ὀλεθριώτερον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἔχουν τὰ λεγόμενα μεγάλα ἁμαρτήματα.

Διότι δὲν ἐννοῶ κατὰ τὶ διαφέρει ὁ φόνος ἀπὸ μίαν ὕβριν ἢ καυστικὴν εἰρωνείαν ἢ ἀπὸ μίαν καταλαλιὰν καὶ συκοφαντίαν· τολμῶ μάλιστα νὰ παρατηρήσω, ὅτι ταῦτα κατέχουσιν ἀνωτέραν βαθμίδα ἐγκλήματος ἢ ἐκεῖνο.

Τὸ νὰ φονεύσῃ τις τὸν πλησίον του εἶναι βεβαίως ἀποτρόπαιον καὶ στυγερόν, φρίκην εἰς πάντας ἐμπνέον· δὲν νομίζετε ὅμως, ὅτι φοβερώτερον καὶ μᾶλλον στυγερὸν εἶναι τὸ νὰ κατηγορήσῃ τις ἢ συκοφαντήσῃ ἐνώπιον πολλῶν, ὡς ἐν τῇ συναναστροφῇ, πρόσωπόν τι εὐτυχοῦν, νέον τινὰ κόσμιον καὶ ἠθικόν, νεάνιδα ἁγνὴν καὶ χριστιανήν; Ἀλλ' ἔτι καταστρεπτικώτερον καὶ φοβερώτερον δὲν εἶναι νὰ κατηγορηθῶσι καὶ διαβληθῶσι περισσότερα πρόσωπα, νὰ δυσφημισθῶσιν οἰκογένειαι ἔντιμοι καὶ εὐϋπόληπτοι, καθιστάμεναι τοιουτοτρόπως ἄθλιαι καὶ ἐλεειναὶ ὑπὸ κοινωνικὴν ἔποψιν;

Βλέπετε λοιπὸν πόσῳ μεγάλην καὶ ὀλεθρίαν, ὅσον δὲν δύναταί τις νὰ φανταασθῇ, βλάβην προξενοῦσιν ἁμαρτήματα ποταπὰ καὶ ἀσήμαντα καὶ ἀβλαβῆ παρὰ τῶν πλείστων θεωρούμενα; Πόσα ἔκτροπα δὲν βλέπομεν καθ' ἑκάστην εἰς τὴν κοινωνίαν συμβαίνοντα μόνον καὶ μόνον δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν;

Οἰκογένειαι τέως ἀγαπώμεναι καὶ ἀλληλοβοηθούμεναι, μεταβάλλονται αἴφνης καὶ ἀπροσδοκήτως εἰς ἀσπόνδους καὶ ἀμειλίκτους ἐχθρούς, ἔρχονται εἰς λόγους καὶ ὕβρεις καὶ καταλήγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς φόνον, διότι μέλος τῆς μιᾶς ἐκ τῶν δύο τούτων ἐξεστόμισε λόγον πικρὸν ἢ ὑβριστικὸν κατὰ τῆς ἑτέρας.

Φίλοι μέχρι τῆς χθὲς ἀχώριστοι ἀπομακρύνονται ἀλλήλων καὶ μισοῦνται, μακρόθεν βλέπει ὁ εἷς τὸν ἄλλον καὶ στρέφουν πρὸς ἄλλην ὁδόν, διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν ὀχληρὰν καὶ δυσάρεστον εἰς αὐτοὺς συνάντησιν, διότι τρίτος τις διέβαλε τὸν δεύτερον εἰς τὸν πρῶτον ἢ τῷ ἐγνωστοποίησε λόγον, τὸν ὁποῖον ἐξεστόμισεν ἐκ τινος καὶ δὲν ἦτο μὲν αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν κακός, ἀλλ' ἐνεποίησε κακὴν αἴσθησιν ἢ ἐξῆψε τὸν θυμὸν τούτου.

Ἰδοὺ τὰ ὀλέθρια τοῦ σαπροῦ λόγου ἀποτελέσματα.

Συμβαίνουσι ταῦτα ἕνεκα τῆς ἀπρονοησίας μας καὶ ἀπερισκεψίας καὶ ἐκ τῆς κακῆς ἕξεως τοῦ νὰ ἔχωμεν γλωσσαλγίαν, προκειμένου νὰ γείνῃ λόγος ἐν ὁμίλῳ φίλων ἢ συγγενῶν περί τινος προσώπου, ὅτε μόνον τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ ἀκόπως καὶ μετὰ μεγάλης εὐκολίας ἐνθυμούμεθα, τὰ δὲ προτερήματά του λησμονοῦμεν ἢ προσποιούμεθα ὅτι λησμονοῦμεν.

×

Σαπρὸς λόγος εἶναι τὸ νὰ ὑβρίσῃ τις τὸν ἄλλον, σαπρὸς εἶναι τὸ νὰ εἰρωνεύσῃ καὶ γελοιποιήσῃ, σαπρὸς τὸ νὰ ἀπαριθμήσῃ ἐνώπιον ἄλλων τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἀδελφοῦ του, σαπρὸς λόγος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἂν ὄχι μεγάλην, ἀλλὰ καὶ μικρὰν ἔστω ἐπιφέρει ζημίαν, σαπρὸς τέλος λόγος εἶναι αἱ πονηραὶ καὶ ἁμαρτωλαὶ ὁμιλίαι, οἱ ψιθυρισμοὶ καὶ τὰ τοιαῦτα.

Πρέπει δὲ οἱ τοιοῦτοι λόγοι νὰ ἀρθῶσιν ἀφ' ἡμῶν, ἂν χριστιανοὶ θέλωμεν νὰ εἴμεθα. Δὲν εἶναι δυνατόν ποτε ὁ σαπροὺς λόγους λέγων, ὁ κακολογῶν, διαβάλλων, κατηγορῶν, σκώπτων, δὲν εἶναι δυνατὸν οὗτοι χριστιανοὶ νὰ ὦσι· διότι τὸ ὄνομα τοῦτο μόνον εἰς τοὺς ἔχοντας πρότυπον τοῦ βίου των τὸν Κύριον ἡμῶν ἀνήκει.

Τί ἔκαμνεν οὗτος; Ὄχι μόνον δὲν ὕβριζεν, ὄχι μόνον δὲν ἔσκωπτε καὶ ἐλοιδόρει, ἀλλὰ καὶ ἐπῄνει τοὺς ἀξίους ἐπαίνου, ἐνεκωμίαζε τοὺς ἀξίους ἐγκωμίων.

Εὑρισκόμενος ἀπέναντι λοιδόρων, ἀπέναντι ὑβριστῶν, ἐλοιδόρει; ὕβριζεν; Ὄχι. Ἀλλὰ τί ἔπραττε; Τὸ λέγει ὁ ἀπόστολος Πέτρος:

«Λοιδορούμενος, οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων, οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως» (Α'. β'. 23).

Καλὸν ἀντὶ κακοῦ ἀνταπέδιδεν· ἐν ᾧ ἐνεπτύετο καὶ ἐκολαφίζετο, ηὔχετο εἰς τὸν οὐράνιον αὐτοῦ Πατέρα, λέγων: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσιν.»

Εἶναι δυνατὸν λοιπὸν ποτε μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ νὰ ὦναι οἱ ὑβρισταὶ καὶ κατάλαλοι, οἱ ἐρῶντες καὶ σκῶπται;

Δίκαιον τοὐναντίον εἶναι καὶ χριστιανικόν, εὑρισκόμενοι ἐν συναναστροφαῖς, νὰ φροντίζωμεν ἀείποτε χρηστοὺς καὶ ὠφελίμους λόγους νὰ λέγωμεν, λόγους ἐποικοδομητικοὺς καὶ ὄχι κρημνιστικούς, λόγους εἰς τὴν πίστιν καὶ ἠθικὴν στηρίζοντας καὶ ὄχι σκανδαλίζοντας καὶ τὴν καρδίαν διαφθείροντας.

Εἶναι δὲ φοβερόν, ὅτι δὲν δύναται νὰ κατανοηθῇ παρὰ τῶν πλείστων, ὅτι εἶναι αὐτόχρημα παράβασις τοῦ θείου νόμου ἡ χρῆσις λόγων σαπρῶν· τόσον δὲ βαθεῖα ἡ ἕξις αὕτη εἰς τὰς καρδίας των τὰς ῥίζας της ἔχει, ὥστε στενοχωροῦνται καὶ ἀδημονοῦσιν, ὅταν τύχῃ ἐξ ἀσθενείας ἢ ἄλλου τινὸς αἰτίου νὰ μὴ λάβῃ χώραν συνάθροισις συγγενῶν ἢ φίλων, ἀναγκασθῶσι δὲ μόνοι νὰ μείνουν καὶ νὰ ἀναπαύσουν ἀκουσίως τὴν ἐκ τῶν διαβολῶν καὶ πονηρῶν ψιθύρων ἀπαυδήσασαν γλῶσσάν των.

Τὸ φοβερώτερον δὲ καὶ λυπηρότερον εἶναι, ὅτι εἰς τὰς συνομιλίας συνειθίζουσι νὰ ἔχωσι πλησίον των τοὺς υἱούς των καὶ τὰς θυγατέρας των, διὰ νὰ εἰσαγάγωσι καὶ τὰ δυστυχῆ αὐτὰ πλάσματα εἰς τὴν εὐρεῖαν τῆς κακολογίας ὁδὸν καὶ κατόπιν συλλέξωσι τοὺς ἥκιστα εὐχαρίστους τοῦ ἁμαρτήματος τούτου καρπούς.

Ὁσάκις εὑρισκώμεθα μετ' ἄλλων, ὀφείλομεν λόγου γινομένου, νὰ ἐπαινῶμεν τὴν ἀρετήν, νὰ προσπαθῶμεν τὰ προτερήματα καὶ τὰς ἀρετάς, οὐχὶ δὲ τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς κακίας τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νὰ ἀνιχνεύωμεν· δὲν εἶναι δὲ ἄγνωστον, ὅτι τὸ κακολογεῖν καὶ καταλαλεῖν τριπλῆν βλάβην ἐπιφέρει: βλάβην εἰς τὸν ἑαυτόν μας, βλάβην εἰς τοὺς ἀκούοντας καὶ βλάβην εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁμιλίας.

Πάντοτε ἀνάγκη νὰ γίνεται ὁμιλία ὠφέλιμος εἴτε ὡς πρὸς τὸν πλουτισμὸν τῶν γνώσεων, εἴτε ὡς πρὸς τὴν ἐποικοδομὴν ἐν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ ἀγάπῃ. Διότι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι μεγίστη ὠφέλεια προσγίνεται εἰς συναναστροφὴν μετ' ἀνθρώπων ἀληθῶς χριστιανῶν, ἀνθρώπων, τὰ στήθη τῶν ὁποίων διαφλέγονται ὑπὸ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης.

«Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι.»

×

Καθὼς διὰ πᾶσαν ἁμαρτίαν θὰ κριθῶμεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ μελλούσῃ κρίσει, οὕτω καὶ διὰ τὸν σαπρὸν λόγον, ὅστις, ὡς προείπομεν, ἀποτελεῖ ἁμάρτημα ὄχι ἐλαφρὸν καὶ δυνάμενον νὰ μᾶς στερήσῃ τῆς αἰωνίου μακαριότητος. Πλὴν δὲ τούτου, καὶ

εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν μᾶς λυπεῖ καὶ στενοχωρεῖ, δὲν διστάζομεν δὲ νὰ εἴπωμεν, ὅτι καὶ δυστυχεῖς μᾶς καθιστᾷ.

Ἀφ' οὗ ὁ πανάγαθος Θεὸς τὴν χαρὰν ἡμῶν καὶ εὐδαιμονίαν ποθεῖ, διατί ἡμεῖς νὰ θέλωμεν νὰ βυθίζωμεν τὸν ἑαυτόν μας εἰς ἀφόρητον λύπην καὶ πικρίαν; Καὶ δὲν εἶναι πικρία μεγάλη νὰ βλέπῃ τις ἄτομα καὶ οἰκογενείας δυσφημιζομένας καὶ δυστυχούσας, τεθλιμμένας καὶ ἐλεεινάς, διότι ἐξέφυγεν ἐκ τοῦ στόματός του λόγος σαπρός;

Δὲν εἶναι στενοχωρία νὰ λυπῇ τις τὸν ἀδελφόν του ἢ τὸν φίλον του δι' ἑνὸς λόγου ψυχροῦ καὶ δυσαρέστου, τὸν ὁποῖον ἔστω καὶ ἄκων ἐξεστόμισε; Καὶ νομίζετε μικρὸν κακὸν νὰ παρίσταταί τις θεατὴς τοσούτων δυσαρέστων σκηνῶν καὶ λυπηρῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα δὲν ἀφίνουσιν αὐτὸν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ εὕρῃ ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν πνεύματος;

Θεωρεῖται ὄχι τόσῳ δυσάρεστον τὸ νὰ ἐλέγχηται ὑπὸ τῆς ἀδυσωπήτου συνειδήσεως ὁ κακολόγος καὶ σκώπτης, νὰ παρουσιάζωνται εἰς αὐτὸν ζωντανοὶ οἱ πικροὶ λόγοι, τοὺς ὁποίους ἐκ τοῦ στόματός του ἐξέβαλε, καὶ εἰς λυπηρὰς νὰ τὸν ἐμβάλλωσι σκέψεις;

Ἀλλ' ἀφίνομεν αὐτά, τὰ ὁποῖα ἄλλως τε εἶναι ἀποχρῶν λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἐπιβάλλεται ἡ ἀποβολὴ τῆς κακῆς αὐτῆς ἕξεως καὶ ἀναφέρομεν καὶ μίαν ἄλλην ζημίαν ἐκ τοῦ σαπροῦ λόγου προερχομένην.

Ὁ χρόνος δηλαδή, ὅστις δαπανᾶται εἰς τὰ τοιαῦτα ἁμαρτήματα ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ νοῦ ἡμῶν καὶ τῆς καρδίας, αἱ ὧραι αὐταὶ αἱ πολύτιμοι αἱ ὑπὸ τῆς κακολογίας καὶ διαβολῆς ἀπορροφηθεῖσαι, θὰ ἐγίνοντο ἀφορμὴ μελέτης ὠφελίμου ἢ ἀγαθοεργίας. Διότι διὰ τὸν χριστιανὸν οὐδεμία στιγμὴ δὲν πρέπει νὰ παρέρχηται ἀσκόπως καὶ ἀχρησιμοποιήτως· αἱ ἡμέραι του καὶ αἱ ὧραι δέον νὰ ὦναι μεμετρημέναι, αἱ μὲν διὰ τὴν ἐργασίαν, αἱ δὲ διὰ τὴν περὶ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τελειοποιήσεως φροντίδα.

Δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι ὁ χριστιανὸς καλὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον νὰ παρίσταται εἰς φαιδρὰς καὶ χαροποιοὺς συναναστροφάς, αἵτινες πᾶν ἄλλο· εἶναι ἢ ἀνάρμοστοι εἰς αὐτόν. Εἶναι ὅμως πρέπον ὁ χρόνος αὐτὸς τῆς σχολῆς καὶ εὐθυμίας πάντοτε νὰ προσπορίζῃ ποιάν τινα ὠφέλειαν, νὰ χρησιμεύῃ εἰς ἀμοιβαίαν συσχέτισιν, σύσφυγξιν τῶν δεσμῶν τῆς ἀγάπης κ.τ.λ.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὐ μόνον τερπόμεθα καὶ ψυχαγωγούμεθα, ἀλλὰ καὶ ὠφελούμεθα, συνδυάζοντες τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου.

Ἐκειναι αἱ διασκεδάσεις καὶ συναναστροφαὶ ἀπαγορεύονται, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἱκαναὶ νὰ δώσουν εἰς τὸν χριστιανὸν μίαν ὤθησιν εἰς τὸ κακὸν καὶ νὰ τῷ ἀνοίξουν εὐρεῖαν τῆς ἁμαρτίας τὴν θύραν. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει εἶναι συνεπωσαί, διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους.

Ὅταν οὕτω πως κανονίζωμεν τὸν βίον μας καλῶς ἂς γνωρίζωμεν, ὅτι δὲν θὰ ὑποπίπτωμεν εἰς τὰ σφάλματα ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ὑποπίπτουσιν οἱ ἀπερίσκεπτοι καὶ ἄφρονες, διότι ὡς ὑπόδειγμα τῆς τελειότητος τὸν πανυπερτέλειον καὶ πανακήρατον Ἰησοῦν ἔχοντες, σταθεροὶ καὶ ἀδιάσειστοι ἐν τῇ ἀρετῇ θὰ μένωμεν, δὲν θὰ λέγωμεν σαπροὺς λόγους, οἵτινες εἶναι ἀπαύγασμα ψυχῆς σαπρᾶς καὶ ἀκαθάρτου, ἀλλὰ πάντοτε θὰ γρηγορῶμεν, χαλιναγωγοῦντες τὴν γλῶσσάν μας καὶ προσέχοντες μὴ πικράνωμεν ἢ ψυχράνωμεν ἢ ζημιώσωμεν τοὺς ἀδελφούς μας διὰ λόγων ἀπρεπῶν καὶ ἀναρμόστων.

Ἐπουράνιε βασιλεῦ, ὡς ἄνθρωπος εἰς τὴν ἁμαρτίαν ὑποκείμενος καὶ πανταχόθεν τοῦ πονηροῦ ἐπιθέσεις ὑφιστάμενος, ὑπέπεσον εἰς τὸ παράπτωμα τῆς κακολογίας καὶ διαβολῆς, ἐξέφρασα καὶ ἐγὼ λόγους σαπρούς, ψυχράναντας ἢ καὶ ζημιώσαντας τὸν πλησίον μου· ἀλλ' ὡς πανοικτίρμων καὶ πολυέλεος, συγχώρησόν μοι τὸ πλημμέλημά μου τοῦτο παρέχων ἐναυτῷ τὴν θαυμαστήν σου δύναμιν πρὸς τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἁγίου Σου θελήματος, τοῦθ' ὅπερ εἶναι ὁ μόνος σκοπὸς τῆς ἐπιγείου ἡμῶν ὑπάρξεως.

Ἀθανάσιος Δ. Πάλλης.

ΕΚ ΤΩΝ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ

ΑΙ ΦΡΟΝΙΜΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ἡ γυνὴ ἐπλάσθη διὰ νὰ ὦναι ἡ σύντροφος καὶ συμβοηθὸς τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῷ βίῳ.

Εἶναι ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἡ βασίλισσα τοῦ οἴκου καὶ ἡ διευθύντρια τοῦ οἰκιακοῦ θησαυροῦ, ὀλίγου ἢ πολλοῦ, ἀφθόνου ἢ πτωχικοῦ. Εἰς χεῖράς της δὲ εἶναι ἐμπεπιστευμένη ἡ εὐτυχία τῆς οἰκογενειακῆς ἑστίας.

Διὰ τῆς φρονήσεώς της θέλει εὐημερήσῃ ὁ οἶκος, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς δυσκολωτέρας περιστάσεις — ὅπως διὰ τῆς ἀφροσύνης αὐτῆς θέλει καταστραφῇ καὶ ἡ μᾶλλον εὐημεροῦσα οἰκογένεια.

Διὰ τοῦτο ὁ παροιμιαστὴς λέγει: «*Αἱ φρόνιμοι γυναῖκες οἰκοδομοῦσι τὸν οἶκον αὐτῶν, ἡ δὲ ἄφρων κατασκάπτει αὐτὸν διὰ τῶν χειρῶν της*» (Παροιμιῶν κεφ. ιδ' 1).

Αἱ *φρόνιμοι γυναῖκες*, αἱ ἀπομακρύνουσαι ἀπὸ τὸν οἰκόν των τὴν σπατάλην, αἱ συνδυάζουσαι τὴν οἰκονομίαν μετὰ τῆς φιλοκαλίας, αἱ ἀφωσιωμέναι εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ ὄχι εἰς τὰς ἐπιδείξεις, εἰς τὴν στοργὴν καὶ ὄχι εἰς τὴν φιλαρέσκειαν, αἱ ἀγακουρίζουσαι τὸν σύζυγον ἀπὸ τοὺς καθημερινοὺς κόπους καὶ τὰς κοινωνικὰς πικρίας διὰ τῶν φαιδρῶν καὶ θελκτικῶν τρόπων των, αἱ γνωρίζουσαι πῶς νὰ ἀναθρέψωσι τὰ τέκνα των διὰ τοῦ παραδείγματος τῆς ἀρετῆς των, αἱ πληροῦσαι τὸν οἶκον εὐτυχίας διὰ τῆς γλυκύτητος τῆς παρουσίας των, αἱ ἐργατικαὶ καὶ τίμιαι, αἱ ἐπιβλέπουσαι τὸ μαγειρεῖον καὶ γνωρίζουσαι τοὺς θησαυροὺς ἢ τὴν πτωχείαν τῶν ἐμαρίων τοῦ οἴκου των, αἱ ὀλιγόλογοι καὶ προβλεπτικαί, αἱ εὐχαριστούμεναι ἀπὸ τὰ παρόντα, αἱ οἰκουροὶ καὶ μὴ περιερχόμεναι τὰς οἰκίας διὰ νὰ καταλαλῶσι καὶ φλυαρῶσιν, αἱ ἀληθεῖς δηλονότι οἰκοκυραί, αὐταὶ τῷ ὄντι «*οἰκοδομοῦσι τὸν οἶκον αὐτῶν*» — δημιουργοῦσι δηλαδὴ τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν εὐτυχίαν τῆς οἰκογενείας των.

Ἐν ᾧ τοὐναντίον ἡ σπάταλος γυνή, ἡ ἀγαπῶσα τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς ἐπιδείξεις, ἡ τρέχουσα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ἀφίνουσα τὸν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα καὶ τὸν οἰκόν της ἄνευ τῶν περιποιήσεων τῆς στοργῆς της, ἡ βαρυνομένη τὴν ἐργασίαν καὶ ἀγαπῶσα τὰς φλυαρίας, ἡ ἐγκαταλείπουσα ἀνεπιβλέπτους τοὺς θησαυροὺς τοῦ οἴκου ἢ τὰς μικρὰς οἰκονομίας τῆς οἰκογενείας, ἡ μὴ εὐχαριστουμένη ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴν εὐτυχίαν ἀλλὰ πάντοτε ἐρίζουσα, ἡ μὴ σεβομένη ἑαυτὴν μηδὲ τὸν σύζυγόν της, ἡ ἐκτιθεμένη εἰς τοῦ κόσμου τὰς γλωσσαλγίας, ἡ ἀσύνετος καὶ ἄσκεπτος, τῆς ὁποίας οἱ πόδες δὲν ἡσυχάζουσιν ἐν τῷ οἴκῳ, ἡ ἐπιπολαία καὶ φιλάρεσκος, ἡ λησμονοῦσα ὅτι εἶναι σύζυγος καὶ μήτηρ, ὅτι ἔχει ὑποχρεώσεις οἰκογενειακάς, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἡ «*ἄφρων γυνή*», ὅπως ὡραῖα τὴν χαρακτηρίζει ὁ θεόπνευστος παροιμιαστής, «*κατασκάπτει τὸν οἶκον αὐτῆς διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν της*», δημιουργεῖ δηλονότι αὐτὴ ἡ ἰδία τὸν ἠθικὸν καὶ ὑλικὸν ὄλεθρον καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς οἰκογενείας της.

Ναί, καὶ πλούτη καὶ θησαυροὶ καὶ περιουσίαι ὁλόκληροι κατασπαταλῶνται ταχέως, ὅταν ἡ γυνή, ἡ οἰκοδέσποινα καὶ οἰκοκυρά, δίδῃ πρώτη τὸ παράδειγμα τῆς σπατάλης διὰ τῆς πολυτελείας της, διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἀταξίας της, διὰ τῆς παραμελήσεως τῶν καθηκόντων της καὶ τῆς μὴ σώφρονος ἐπιβλέψεως τοῦ οἴκου.

Θησαυροὶ ἐρριμένοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, πλούτη εἰσερχόμενα, ἀλλὰ μὴ οἰκονομούμενα ὅπως πρέπει, δὲν δύνανται ποτὲ νὰ ἀποτελέσωσι τὴν εὐτυχίαν τοῦ οἴκου, σταθερὰν καὶ μόνιμον. Τοὐναντίον ἡ φρόνιμος καὶ λελογισμένη διοίκησις, ἥτις γνωρίζει καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ ὀλίγον νὰ καθιστᾷ ἀρκετὸν καὶ εὐχάριστον, αὐτὴ δημιουργεῖ τὴν οἰκογενειακὴν εὐημερίαν ὑπερτέραν ὅλων τῶν θησαυρῶν καὶ ἀνωτέραν ἀπὸ ὅλα τὰ πλούτη.